

РЕШЕНИЕ

№ 8583

гр. София, 04.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 35 състав, в публично заседание на 16.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Петър Савчев

при участието на секретаря Богданка Гешева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **1049** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производство е по реда на чл. 203 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) вр. чл. 2в, ал. 1, т. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди. Ищецът Н. Н. А., ЕГН: [ЕГН], понастоящем в затвор в [населено място], твърди, че е предявил иск по чл. 284, ал. 1 и сл. от ЗИНЗС пред Административен съд [населено място], по който е образувано адм.д. № 734/2019 г. Твърди, че в рамките на производството по адм.д. № 734/2019 г. на Административен съд [населено място] е поискал предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, но молбата му е отхвърлена с определение № 95 от 13.02.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , което е оставено в сила с определение № № 192 от 03.04.2020 г. по чкад № 145/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]. Твърди, че по адм.д. № 734/2019 г. на Административен съд [населено място] е постановено решение № 171 от 11.06.2020 г. , с което искът за присъждане на обезщетение от 10 000 лв. е отхвърлен изцяло. Твърди, че отново е поискал от Административен съд [населено място] предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, за да може да обжалва решението, но молбата му е отхвърлена с определение № 435 от 18.09.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , което е оставено в сила с определение № № 515 от 27.10.2020 г. по чкад № 531/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]. По този начин не могъл да се защити, като подаде касационна жалба, доколкото нямал правни знания и фактически бил лишен да се запознава с делото и води процеса, тъй като бил в затвор, поради което отхвърлителното решение влязло в сила. Твърди, че с отказа да му предостави правна помощ Административен съд

[населено място] ограничил правото му на ефективни правни средства за защита и справедлив процес, което му било предоставено от правото на Европейския съюз – чл. 47, чл. 52, чл. 53, чл. 54 от ХОПЕС, чл. 6, чл. 13, чл. 17 от ЕКПЧ, чл. 56 от Конституция на Република България. Това ограничение било достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС по смисъла на чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДВ, от което понесъл неимуществени вреди, които оценява на 10 000 лв. Моли осъждане на ответника Административен съд [населено място] да му заплати сумата от 10 000 лв. , ведно със законната лихва, считано от датата на първото определение № 95 от 13.02.2020 г. до датата на подаване на исковата молба, както и законна лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата.

Ответникът Административен съд [населено място] изцяло оспорва иска по съображения по отговор на исковата молба.

Прокурорът от Софийска градска прокуратура пледира за основателност на иска.

Съдът, като взе предвид представените по делото доказателства, и наведените от страните твърдения и доводи, приема от фактическа страна следното:

Между страните не се спори, като е видно и от материалите по делото, че ищецът е предявил иск по чл. 284, ал. 1 и сл. от ЗИНЗС пред Административен съд [населено място], по който е образувано адм.д. № 734/2019 г. В рамките на това дело ищецът е поискал предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, но молбата му е отхвърлена с определение № 95 от 13.02.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , което е оставено в сила с определение № 192 от 03.04.2020 г. по чкад № 145/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]. По адм.д. № 734/2019 г. на Административен съд [населено място] е постановено решение № 171 от 11.06.2020 г. , с което искът за присъждане на обезщетение от 10 000 лв. е отхвърлен изцяло. Преди влизане на решението в сила ищецът отново е поискал от Административен съд [населено място] предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, за да може да обжалва решението, но молбата му е отхвърлена с определение № 435 от 18.09.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , което е оставено в сила с определение № № 515 от 27.10.2020 г. по чкад № 531/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]. Ищецът не е подал касационна жалба, поради което отхвърлителното решение влязло в сила.

При така установената фактическа обстановка, от правна страна съдът намира следното:

По иска с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ:

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ държавата и общините отговарят за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност. Разпоредба на чл. 2в от ЗОДОВ урежда ред за разглеждане на искове срещу държавата за вреди от нарушения на правото на Европейския съюз (ЕС). Съгласно чл. 2в, ал. 1, т. 1 ЗОДОВ административните съдилища притежават компетентност да решават спорове, при които се твърди, че вредите са причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз – за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд. Съгласно чл. 203, ал. 3 АПК, по реда на глава единадесета от АПК /Производства за обезщетения/ се разглеждат и исковите за обезщетения за вреди, причинени от достатъчно съществено нарушение на правото на Европейския съюз, като за имуществената отговорност и за допустимостта на иска се прилагат стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушение на правото на Европейския съюз.

Предпоставките за ангажиране на отговорността на държавата за обезщетяване на вреди, настъпили от достатъчно съществено нарушение на правото на ЕС при осъществяване на

правораздавателната дейност се извличат от практика на СЕС, в т.ч. Решение на СЕС от 19.11.1991 г. по съединени дела C-6/90 и C-9/90, като е необходимо кумулативното им наличие, а именно: нарушена норма от общностното право, която предоставя права на частноправни субекти; да бъде възможно установяването на съдържанието на тези права въз основа на разпоредбите на съответния акт; да е налице причинно-следствена връзка между неизпълнението на задължението на държавата и вредата, претърпяна от засегнатите лица. Отговорността е безвиновна - съгласно чл. 4 от ЗОДОВ държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това дали са причинени виновно от длъжностното лице.

С аргумент от чл. 154, ал. 1 от ГПК, вр. чл. 144 от АПК в тежест на ищеца е да проведе пълно и главно доказване на всички елементи от фактическия състав на предявения от него иск, а на съда - да приеме за ненастъпили тези правни последици, чийто юридически факт е останал недоказан. Липсата на който и да е от елементите на фактическия състав на предявения иск обуславя неговата неоснователност.

Правото на обезщетение възниква за вредите, които са пряка и непосредствена последица от увреждането – чл. 4 от ЗОДОВ. Преки са вредите, които се намират в причинна връзка с противоправното поведение, а непосредствени – следващите по време и място неправомерния резултат.

Настоящият съдебен състав на АССГ приема иска за допустим за разглеждане по реда на чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ. Претендират се обезщетения за вреди, които са резултат от правораздавателна дейност на Административен съд [населено място], и по-конкретно отхвърлено искане за предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, с определение № 95 от 13.02.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , оставено в сила с определение № № 192 от 03.04.2020 г. по чкад № 145/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]; и отхвърлено искане за предоставяне на правна помощ по реда на чл. 25 от ЗПП – процесуално представителство по чл. 21, т. 2 от ЗПП, с определение № 435 от 18.09.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г. , оставено в сила с определение № № 515 от 27.10.2020 г. по чкад № 531/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място]. Ищецът се позовава на нарушения на правото на ЕС – чл. 47, чл. 52, чл. 53, чл. 54 от ХОПЕС, чл. 6, чл. 13, чл. 17 от ЕКПЧ, чл. 56 от Конституция на Република България. Искът е предявен срещу пасивно процесуално легитимирани ответници, разполагащи с правосубектност като юридическо лице по смисъла на чл. 205, ал. 1 от АПК. Искът е предявен от лице с правен интерес, което твърди, че в рамките на проведеното съдебно производство са били нарушени защитени от правото на ЕС негови права. Твърди се, че нарушенията на Общностното право, извършени от ответника, са непосредствена и пряка причина за настъпване на вредите за ищеца, тъй като ако поисканата правна помощ му беше предоставена, то вредите за ищеца не биха настъпили. Те не биха били настъпили ако актовете бяха съобразени с Общностното право. Съгласно чл. 7 от ЗОДОВ и с оглед седалището на увреденото лице, делото е подсъдно на АССГ. С оглед горното, следва да се приеме, че искът е допустим.

Следва да се посочи, че е недопустимо в настоящото производство извършването на преценка за обоснованост и правилност на съдебния акт. Предмет на настоящото дело не е спорът, решен с влязъл в сила съдебен акт, а противоправни действия на съда, изразяващи се в неправилно прилагане на нормите на общностното право, от които са настъпили вреди за ищеца. В този смисъл, настоящото производство следва да се съобразява само дали съдът е постановил актове при достатъчно съществено незачитане правото на ЕС. Следва да се преценява дали ответникът нарушил фундаментални правни норми на ЕС, а не да се пререшава решен с влязъл в сила акт

съдебен акт спор.

Извъндоговорната отговорност за нарушения на правото на ЕС е уредена в чл. 240, §2 от ДФЕС - в случай на извъндоговорна отговорност, Съюзът, в съответствие с основните принципи на правото, които са общи за държавите-членки, е длъжен да поправи вредите, причинени от неговите институции или служители, при изпълнението на техните задължения. Доколкото други първични актове на правото на ЕС (ПЕС) не уреждат обезщетяването на вредите, причинени от държавата за нарушения на ПЕС, тази възможност се извежда от практиката на Съда на европейския съюз (СЕС, Съдът). Видно от практиката на СЕС в тази материя - Решение от 19 ноември 1991 г. по съединени дела C-6/90 и C-9/90 и Решение от 5 март 1996 г. по съединени дела C-46/93 и C-48/93 - Съдът достига до извод, че "при такива обстоятелства правото на обезщетяване е признато от общностното право, при положение че са изпълнени три условия, а именно че: 1. нарушената правна норма има за предмет предоставянето на права на частноправните субекти, 2. нарушението е достатъчно съществено и 3. съществува пряка причинно-следствена връзка между нарушението на задължението, за което носи отговорност държавата, и вредата, претърпяна от увредените лица. Тези решения на СЕС са фактически транспонирани в процесната разпоредба на чл. 2в от ЗОДОВ.

В настоящия случай ищецът се позовава на извършено нарушение от Административен съд [населено място] на нормите осигуряващи ефективни правни средства за защита и справедлив съдебен процес. Съгласно чл. 47, ал. 3 от ХОПЕС на лицата, които не разполагат с достатъчно средства, се предоставя правна помощ, доколкото тази помощ е необходима, за да се осигури реален достъп до правосъдие. Граматическото тълкуване на нормата налага извод, че предоставянето на правната помощ не е задължително във всеки случай, а само, когато е необходима. Този институт е доразвит в ЗПП, като съгласно чл. 21, т. 2 във вр. чл. 23, ал. 1 процесуалното представителство е задължително да се предостави само в случаите, когато закон предвижда това – например в производства по НПК. В конкретния случай на ищеца не е предоставена правна помощ по исково производство, разглеждано по реда на АПК, което не предвижда задължително процесуално представителство. В този смисъл, неоснователни са доводите на процесуалния представител на ищеца, изложени в откритото съдебно заседание от 16.02.2026 г., които извеждат по аналогия с наказателния процес задължителност на адвокатската защита и по исковите производства, разглеждани по реда на АПК. Фактът, че ищецът е в затвор е без значение, поради това, че посочената аналогия не е обоснована от закона. В конкретния случай, системата на правната помощ, уредена в чл. 47, ал. 3 от ХОПЕС и ЗПП не предвижда задължителна адвокатска защита по искови дела, разглеждани по реда на АПК. Така, в чл. 23, ал. 2 от ЗПП, като задължителен критерий за предоставяне на правна помощ под формата на процесуално представителство, когато тя не е предвидена като задължителна със закон, е въведен „и интересите на правосъдието налагат това“. Слеователно, във всеки случай на незадължително процесуално представителство, може да се откаже предоставяне на правна помощ на основание посочения критерий. Още по-конкретно, в чл. 24 от ЗПП са предвидени хипотези, в които правната помощ под формата на процесуално представителство не се предоставя. С процесните определения № 95 от 13.02.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г., оставено в сила с определение № 192 от 03.04.2020 г. по чкад № 145/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място], определение № 435 от 18.09.2020 г. по адм.д. № 734/2019 г., оставено в сила с определение № № 515 от 27.10.2020 г. по чкад № 531/2020 г. на тричленен състав на Административен съд [населено място], горесцитираните норми на ЗПП са обсъдени във връзка с фактите по делото, в две производства по реда на чл. 144 от АПК във вр. чл. 95, ал. 5 от ГПК на две инстанции, които са мотивирали неоснователност на искането.

Мотивиран от изложеното, настоящия състав приема, че при осъществяване на правораздавателна си дейност ответникът Административен съд [населено място], не се е отклонил от изискванията на приложимото европейско законодателство и практика, като е отказал предоставяне на правна помощ – процесуално представителство на ищеца.

С оглед на гореизложеното съдът намира, че не е доказано наличието на кумулативно изискуеми предпоставки по чл. 2в, ал. 1, т. 1 от ЗОДОВ за ангажиране отговорността на ответника Административен съд [населено място], поради което предявеният иск следва да се отхвърли.

Така мотивиран, на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ изцяло иска с правно основание чл. 2в, ал. 1, т. 1 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди, предявен от ищеца Н. Н. А., ЕГН: [ЕГН], понастоящем в затвор в [населено място], за осъждане на ответника Административен съд [населено място] да му заплати сумата от 10 000 лв. , ведно със законната лихва, считано от 13.02.2020 г. до датата на подаване на исковата молба, както и законна лихва, считано от датата на подаване на исковата молба, до окончателното изплащане на сумата.

Решението подлежи на обжалване от страните, пред Върховен административен съд, в четиринадесетдневен срок от съобщението, че е изготвено.